

Π.3.2.1 *Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη*

Νεοελληνική Γλώσσα

Γ΄ Λυκείου

Τίτλος:

«Γ΄ αγάλματα δεν είναι στο... μουσείο πια»

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σεναρία και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας δευτεροβάθμιας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Τ' αγάλματα δεν... είναι στο μουσείο πια

Δημιουργός

Αντώνιος Μιχαηλίδης

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

(Προτεινόμενη) Τάξη

Γ' Λυκείου

Χρονολογία

Αύγουστος 2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

Κεφάλαιο 2^ο: Το δοκίμιο. Η οργάνωση του δοκιμίου.

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

6 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής

II. Εικονικός χώρος: Facebook, διαδίκτυο

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Οι προϋποθέσεις που απαιτούνται για την υλοποίηση αυτού του σεναρίου είναι λιγосτές και τις κατέχουν οι μαθητές. Αρχικά σε επίπεδο εξοπλισμού προαπαιτούμενο είναι το Εργαστήριο Πληροφορικής με σύνδεση στο διαδίκτυο ή

εναλλακτικά πέντε υπολογιστές και προβολικό μηχάνημα σε περίπτωση που το σενάριο υλοποιηθεί στην αίθουσα διδασκαλίας της τάξης. Ως προς τις ταυτότητες των μαθητών αναγκαία προϋπόθεση είναι η εμπειρία στη χρήση των μηχανών αναζήτησης και γενικότερα του διαδικτύου, η γνώση του Facebook, η πείρα ορισμένων μαθητών στη βιντεοσκόπηση και η γνώση της χρήσης Επεξεργαστή Κειμένου και λογισμικού Παρουσίασης. Ασφαλώς απαραίτητη είναι και η εμπειρία της λειτουργίας της τάξης σε ομάδες.

Ο διδάσκων χρειάζεται να έχει περιηγηθεί στα ειδικά μουσεία που προβλέπει το σενάριο και να έχει ευχέρεια στην αγγλική γλώσσα. Αυτό αποτελεί προϋπόθεση και για τους μαθητές.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η πρόταση αυτή δε στηρίζεται καθόλου σε κείμενα αλλά αποκλειστικά στην αναζήτηση και περιήγηση σε μουσεία και στην έρευνα της έννοιας του θεσμού του μουσείου. Οι μαθητές αναζητώντας τα είδη και τα εκθέματα διάφορων μουσείων, από τα πιο γνωστά έως τα πιο μικρά και εξειδικευμένα μουσεία, επιδιώκεται να ανανοηματοδοτήσουν τόσο την έννοια του μουσείου όσο και τη λειτουργία του. Στόχο επίσης του σεναρίου αποτελεί η αναπλαισίωση του όρου «μουσείο» και η κατανόηση του ιδεολογικού φορτίου που φέρει κάθε μουσείο. Στο πλαίσιο του σεναρίου επιδιώκεται επίσης η βελτίωση της ικανότητας προφορικής παρουσίασης θέσεων και αντιλήψεων των μαθητών ενώπιον της κάμερας. Τέλος, η πρόβλεψη της

εικονικής δημιουργίας ενός μικρού μάλλον ασυνήθιστου μουσείου από τους ίδιους τους μαθητές αποσκοπεί στην εμπλοκή τους με τη λογική και τη φιλοσοφία δημιουργίας ενός μουσείου, ώστε μέσω της δημιουργικής αυτής δράσης να αφομοιώσουν πληρέστερα την έννοια και τα λανθάνοντα μηνύματα της έννοιας του μουσείου.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Οι κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις που βιώνουμε τις τελευταίες δεκαετίες απώθησαν σταδιακά τους νέους από την επαφή με τον χώρο του πολιτισμού του παρελθόντος. Νέες τεχνολογικές και πολύ ελκυστικές δυνατότητες προσέλκυαν το νεανικό και όχι μόνο ενδιαφέρον και κατέστησαν το φαινόμενο της αλλοτρίωσης μια πολύ έντονη και κατ' εξοχήν δυσάρεστη πραγματικότητα. Στο πλαίσιο αυτής της συγκυρίας η αραϊή επαφή των νέων κατά το παρελθόν με τους μουσειακούς χώρους και τα εκθέματά τους μετεξελίχθηκε σε αποχή και εχθρότητα. Ωστόσο, η οικονομική κρίση που ενέσκηψε την τελευταία πενταετία παρήγαγε μια επικίνδυνη αντίρροπη τάση, τη θορυβώδη και επικίνδυνα έντονη προσκόλληση στον εθνικό πολιτισμό με χαρακτηριστικά τυφλής εμμονής και ιδεοληψίας. Χωρίς κανένα γνωστικό βάθος, χωρίς καμιά ουσιαστική έρευνα, οι ευρισκόμενοι σε κατάσταση πανικόβλητης άμυνας Έλληνες και όχι μόνο αντέδρασαν με φανατισμό, μισαλλοδοξία και άκριτη αποθέωση για οτιδήποτε ανήκε στο εθνικό παρελθόν. Αυτές τις δυο επικίνδυνες και ολισθηρές ατραπούς επιδιώκει να αποτρέψει –στο βαθμό που είναι εφικτό– αυτό το σενάριο.

Στην πράξη αυτή η σύλληψη που μόλις περιέγραψα γεννά την ανάγκη όχι τόσο του γλωσσικού γραμματισμού όσο του ψηφιακού και κυρίως του κριτικού γραμματισμού. Οι νέοι μέσα από το σενάριο επιδιώκεται να αναπλαισιώσουν (Ματσαγγούρας 2012, 137) την έννοια του μουσείου και τη συναφή του μνημείου, να

την επαναπροσδιορίσουν και μαζί με αυτήν να αναδιατάξουν και να αναπροσαρμόσουν τη μάλλον αποστεωμένη και εχθρική στάση που έχουν πλέον δημιουργήσει οι περισσότεροι για τα μνημεία και τα μουσεία. Το σενάριο με πολλές αφορμές ζητά από τον νέο και τη νέα να χρησιμοποιήσουν αναστοχαστικά τη σκέψη τους και ιδίως αποβλέπει στην εμπάθυνση στην οπτική πληροφορία. Στηρίζεται επίσης θεωρητικά στον κονστρουκτιβισμό του Piaget (Κουλαϊδής 2007, 35), εφ' όσον οι ομάδες διερευνούν και μετέχοντας ενεργά στη δημιουργία της γνώσης (εν προκειμένω του θεματικού μουσείου), καθώς εμπλέκονται σε άορατες μορφές διδακτικής πρακτικής (Κουτσογιάννης 2012), σύμφωνα με τις ολιστικές αντιλήψεις του Goodman (Κουτσογιάννης 2012, 9). Στην ίδια λογική το σενάριο επιδιώκει να καλύψει και τους τρεις κύκλους των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (στο εξής ΤΠΕ) με ιδιαίτερη έμφαση στον δεύτερο και στον τρίτο κύκλο των ΤΠΕ (Κoutsogiannis 2011).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Το διδακτικό αυτό σενάριο έχει ως στόχο να αποκαταστήσει τη σχέση των μαθητών και των μαθητριών μας με τα μουσεία, τα μνημεία που εκτίθενται σε αυτά και σε ένα πιο φιλόδοξο τελικό επίπεδο να αναθερμάνουν τη σχέση τους με τον πολιτισμό του παρελθόντος, απώτερου και πρόσφατου, εθνικό αλλά και άλλων εθνών και λαών:

➤ Αναζητώντας τα μουσεία στη χώρα μας αλλά και στο εξωτερικό οι μαθητές γνωρίζουν σε βάθος τον πολιτισμό και ειδικότερα την καλλιτεχνική παραγωγή λαών και εποχών μακρινών.

➤ Συνειδητοποιούν τις ιστορικές, κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες που επέτρεψαν ή δυσχέραναν την ανάπτυξη του πολιτισμού στους διάφορους τόπους καθορίζοντας τη μία ή την άλλη κατεύθυνση.

➤ Μελετώντας τα έργα του υλικού πολιτισμού της καθημερινότητας (εργαλεία, σκεύη, ενδύματα, συνταγές μαγειρικής, όπλα και μέσα ευρύτερα πολέμου) αντιλαμβάνονται τη σημερινή κατάσταση κάθε λαού και τις ιδιαίτερες εκείνες συνθήκες που επηρέασαν την εξέλιξη όχι μόνο ενός λαού αλλά και μιας ευρύτερης περιοχής.

➤ Περιηγούμενοι στους ιστοτόπους των μουσείων οι μαθητές έρχονται σε επαφή με την ιστορία των χωρών και των λαών αυτών και εντοπίζουν κοινά σημεία ή παρόμοιες εξελίξεις στην πορεία της πατρίδας τους και των άλλων πατρίδων.

➤ Μέσω των εκθεμάτων γνωρίζουν την πολιτική και κοινωνική ιστορία κάθε λαού και συνειδητοποιούν υπόγειες διαδρομές που συνδέουν τους λαούς μεταξύ τους.

➤ Με την περιδιάβαση στα μουσεία των ξένων χωρών καθίσταται πιο ευχερής η γνωριμία με τους ιερούς χώρους και τις θρησκείες των ξένων λαών, γειτονικών και μακρινών, και διευκολύνονται οι επαφές και η αλληλογνωριμία μεταξύ τους.

➤ Με την όλη αυτήν επαφή των μαθητών με τον πολιτισμό των άλλων λαών θα επιτευχθεί πιο αποτελεσματικά και αποδοτικότερα η ανάπτυξη του σεβασμού μεταξύ των λαών, των εθνών και την διαφορετικών θρησκειών και θα υιοθετηθεί η ανεκτικότητα προς το διαφορετικό και η δημοκρατική στάση στο κοινωνικό περιβάλλον.

➤ Επί πλέον οι μαθητές θα αντιληφθούν πως οι διαφορετικοί λαοί αναπτύχθηκαν σε διαφορετικές συνθήκες και τόπους με αποτέλεσμα να αναπτύξουν και ανόμοιες ιδεολογίες και κοσμοθεωρίες, οι οποίες επιβάλλεται να γίνονται σεβαστές από όλους.

➤ Με τη μελέτη των μουσειακών εκθεμάτων και ιστοτόπων οι μαθητές θα εκφραστούν και γραπτά και προφορικά για τους πολιτισμούς και τους λαούς του κόσμου και θα εξοικειωθούν με το διαφορετικό σύμπαν στο οποίο οι άλλοι αναπτύχθηκαν και ζουν και ίσως με την ενσυναίσθηση του διαφορετικού κατανοήσουν τον άλλο τόπο και λαό και επιδείξουν περισσότερη προσαρμοστικότητα προς τις σημερινές συνθήκες ενός κόσμου που βιώνει έντονες αντιθέσεις και συγκρούσεις.

➤ Με την επικοινωνία αυτήν έστω και στον ψηφιακό κόσμο ο νέος και η νέα θα γνωρίσουν τον «Άλλο» αλλά όχι όπως αυτό συμβαίνει μέσω των μέσων ενημέρωσης αλλά με κριτική διάθεση και με αναλυτικό πνεύμα και αποκαθαίροντας ψευδείς ή πλαστές πληροφορίες που έχει ακούσει στα μαζικά μέσα πληροφόρησης θα καταφέρει να εξελιχτεί σε έναν αυριανό πολίτη πιο υποψιασμένο και ικανότερο να αντιλαμβάνεται την περιρρέουσα ατμόσφαιρα.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Το σενάριο δεν επικεντρώνει τους στόχους του στην καλλιέργεια των γνώσεων για τη γλώσσα. Δεδομένου ότι πρόκειται για

- ένα σενάριο σχεδιασμένο με σκοπό τον οπτικό γραμματισμό και
- δευτερευόντως την προφορική έκθεση της γνώμης των μαθητών,
- η γλωσσική στόχευση είναι περιορισμένη κατά κύριο λόγο στη δεξιότητα της προφορικής έκφρασης και
 - στην έκφραση μέσω της πολυτροπικότητας, επομένως η γλωσσική καλλιέργεια είναι περιορισμένη και εστιασμένη σε αυτούς τους στόχους. Ως προς την προφορική έκφραση επιδιώκεται από το σενάριο:
 - να ασκηθεί η ετοιμότητα της έκφρασης σε λόγο άρτιο, συνεχή και χωρίς διακοπές ή παύσεις στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό.
 - Έτσι οι μαθητές θα ασκήσουν τον προφορικό τους λόγο, προκειμένου να κατορθώνουν να εκφράζονται εύστοχα, με συνειρμούς αδιάσπαστους και χωρίς επαναλήψεις ή αντιφάσεις και παλινωδίες.
 - Επιπρόσθετα, η γλωσσική διδασκαλία στο πλαίσιο του σεναρίου επικεντρώνεται στη δημιουργία πολυτροπικών κειμένων (αρχείων Παρουσίασης αλλά και σελίδων στο Facebook),
 - στο πλαίσιο των οποίων θα ασκηθούν οι μαθητές στην επιλογή του καταλληλότερου ύφους για την κάθε επικοινωνιακή περίπτωση,

➤ χωρίς να παραγκωνίζεται και η μη λεκτική επικοινωνία, ιδίως στις προφορικές παρουσιάσεις των μαθητικών απόψεων.

Γραμματισμοί

Στο επίπεδο των γραμματισμών το σενάριο αυτό προχωρά πέρα από τα γενικά είδη γραμματισμών, τα οποία ωστόσο εν μέρει καλύπτει.

➤ Ο γλωσσικός γραμματισμός, θεμελιώδης επιδίωξη της διδασκαλίας των γλωσσών, ικανοποιείται, χωρίς όμως να αποτελεί βασικότερο στόχο. Ο συγκεκριμένος γραμματισμός εξυπηρετείται τόσο στην προφορική έκθεση των απόψεων των μαθητών που απαιτεί το σενάριο όσο και στην έρευνα των ανά την οικουμένη μουσείων αλλά και στην οργάνωση του θεματικού μουσείου στο Facebook.

➤ Ο λειτουργικός γραμματισμός, που ικανοποιεί τις ανάγκες των μαθητών να ενσωματώνονται απρόσκοπτα στον επαγγελματικό στίβο και συνίσταται «στις δεξιότητες εκείνες που χρειάζεται να αναπτύξουν τα άτομα για να αντεπεξέλθουν στις απαιτήσεις της σημερινής αγοράς [εργασίας](#)».

➤ Ο ψηφιακός γραμματισμός συνιστά τον σημαντικότερο στόχο του σεναρίου αυτού, αφού η χρήση του διαδικτύου τόσο στην έρευνα όσο και στην παραγωγή που περιλαμβάνονται στο σενάριο είναι κομβική. Ουσιαστικά όλο σχεδόν το σενάριο θα εκτελεστεί στον ψηφιακό χώρο και θα προσφέρει στους μαθητές πολλές ευκαιρίες να ωριμάσουν ως χρήστες του διαδικτύου και να διαμορφώσουν αντίστοιχα διαφορετικές ταυτότητες ως χρήστες της ψηφιακής πληροφορίας.

➤ Τέλος, θεμελιώδη στόχο του σεναρίου αποτελεί η καλλιέργεια του κριτικού γραμματισμού, στόχος που επιτυγχάνεται με την ανίχνευση των αιτίων, των σκοπιμοτήτων, των χρόνων και των τόπων ακόμη ίδρυσης μουσειακών χώρων.

Διδακτικές πρακτικές

Η επιλογή να στηριχτεί το σενάριο στην αναζήτηση μέσω του διαδικτύου χώρων, αιτιών και σκοπιμοτήτων που γέννησαν στο παρελθόν αλλά και γεννούν και σήμερα

τη σκέψη για την ίδρυση ενός μουσείου επέβαλε να δοθεί μεγάλη σημασία στη διαλογική προσέγγιση του θέματος και στην αναζήτηση αιτίων και σκοπών μέσα από τον διάλογο. Με τον διάλογο τα στοιχεία της αναζήτησης θα αναλυθούν, θα παραχθεί η γνώση και θα εντοπιστούν η αλήθεια και όποιες προθέσεις υπήρξαν στο σκεπτικό των ιδρυτών μουσειακών χώρων. Η χρήση του διαδικτύου επιβάλλει επίσης την ανάπτυξη της δεξιότητας περιήγησης στους ιστοτόπους, για όσους τυχόν μαθητές ακόμη δεν την διαθέτουν, και τη διαμόρφωση ταυτοτήτων που λειτουργούν μέσω της συνεργασίας και της αλληλοβοήθειας με σεβασμό και διαλεκτικό πνεύμα. Τέλος, η έμφαση στον προφορικό λόγο και στην προφορική έκθεση των σκέψεων των μαθητών αποσκοπεί στην αντιμετώπιση της υποβαθμισμένης δεξιότητας να εκθέτουν οι μαθητές δημόσια τις σκέψεις τους με συγκροτημένο λόγο αλλά και να εκτίθενται οι ίδιοι στο ακροατήριο.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Σχεδιάζοντας εκπαιδευτικές εκδρομές και θέτοντας όπως επιβάλλεται πρώτιστο στόχο τον εκπαιδευτικό και επιμορφωτικό τους χαρακτήρα, συχνά αντιμετώπισα την αντίδραση των εκπροσώπων των μαθητών στην επίσκεψη σε αρχαιολογικούς τόπους και μουσεία. Η αντίδραση αυτή διέκρινα πως δεν προέρχεται από ορισμένους μόνο μαθητές αλλά είναι μια μάλλον γενική τάση σε διαφορετικό βεβαίως βαθμό. Αυτό με ώθησε στη σκέψη να δούμε ως σχολείο τη σχέση μας με το μουσείο και τα μνημεία σε μια διαφορετική βάση. Επί πλέον το σχολικό εγχειρίδιο της Έκφρασης-Έκθεσης της Γ' Λυκείου αφιερώνει ένα αρκετό μεγάλο αριθμό σελίδων στο θέμα του σεναρίου και με αρκετά πλούσιο υλικό. Τέλος, ολοένα και περισσότερο παρατηρώ πως τα παιδιά που φοιτούν στην ελληνική εκπαίδευση επισκέπτονται τα μουσεία σπάνια και συνήθως μόνο με σχολικές επισκέψεις. Αυτό δημιουργεί στη σκέψη των παιδιών μια

αντίδραση προς τα μουσεία, αντίδραση που θεωρώ ανάγκη να ακυρωθεί και να αποβληθεί.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Οι σχετικές οδηγίες για τη διδασκαλία του μαθήματος θέτουν ως σκοπό, μεταξύ των άλλων, και την ανάγκη να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές τη σημασία του λόγου για τη συμμετοχή στην κοινωνική ζωή, ώστε να μετέχουν στα κοινά είτε ως πομποί είτε ως δέκτες του λόγου με κριτική και υπεύθυνη στάση. Επί πλέον στο σχολικό εγχειρίδιο της Έκφρασης-Έκθεσης, όπως σημείωσα νωρίτερα, αφιερώνονται πολλές σελίδες στα μουσεία και τα μνημεία (συγκεκριμένα οι σελ. 133-159). Το παρόν σενάριο επιδιώκει να οδηγήσει τους μαθητές από το βιβλίο στα ίδια τα μουσεία και να τα επισκεφτούν έστω μέσω της τεχνολογίας.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι μαθητές που θα εμπλακούν στο σενάριο αυτό θα καλλιεργήσουν, ερχόμενοι σε επαφή με το διαδίκτυο και το Web 2.0, τις ικανότητές τους στη χρήση της τεχνολογίας (ψηφιακός γραμματισμός) και θα διευρύνουν, πολλαπλασιάζοντας τα μέσα πρόσληψης πληροφοριών, τις προσωπικές τους δυνατότητες να κατανοούν κρίνοντας και να επιλέγουν μέσα από ποικιλία πηγών τις διόδους της προσωπικής τους πληροφόρησης και καλλιέργειας. Επιπρόσθετα, με τη δημιουργία της ομάδας στο Facebook θα δράσουν ενεργοποιούμενοι και θα επιλέξουν συγκρίνοντας και κρίνοντας και μέσα από τη δημιουργική αυτή δράση τους θα μνηθούν σε μεγαλύτερο βάθος στα μυστικά του θεσμού του μουσείου βλέποντάς το πλέον με πιο κριτικό βλέμμα.

Κείμενα

Όπως σημείωσα και νωρίτερα, το σενάριο δε χρησιμοποιεί κείμενα αλλά περιορίζεται στη χρήση ψηφιακών πόρων. Η αφόρμηση γίνεται με το ενός λεπτού διάρκειας βίντεο των Ελλήνων αρχαιολόγων για την αξία των αρχαιολογικών μνημείων:

http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=LRbexQpbrbQ

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1^ο δώρο:

Κατά την πρώτη ώρα του δώρου, αφού διευκρινίσω το περιεχόμενο και τη λογική του σεναρίου στους μαθητές, ξεκινώ με το βίντεο (διάρκειας ενός λεπτού) των Ελλήνων αρχαιολόγων που απαγόρευσε το ΚΑΣ:

http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=LRbexQpbrbQ

Προκαλώ ιδεοθύελλα γύρω από δυο θέματα:

- α) τη σχέση των μαθητών με τα μουσεία και
- β) τα αίτια της τυχόν αποχής ή αποστασιοποίησης από αυτά.

Οι σκέψεις και οι απαντήσεις καταγράφονται στον πίνακα από τον διδάσκοντα και από τους μαθητές στα τετράδιά τους.

Στη συνέχεια ζητώ από τους μαθητές να διαβάσουν μερικά από τα σχόλια που συνοδεύουν το βίντεο στον ιστότοπο του Youtube και να εκτιμήσουν τα κριτήρια με τα οποία τοποθετείται κάθε σχολιαστής ως προς το βίντεο (ευρύτερα ιδεολογικά, στενότερα κομματικά ή θρησκευτικά κ.ά.)

Κατά τη δεύτερη ώρα του δώρου χωρίζεται το τμήμα σε πέντε ομάδες και δίνω κοινό [Φύλλο εργασίας](#) και στις πέντε ομάδες.

Εργασία για το σπίτι ανά ομάδα:

- 1) Αναζητήστε και καταγράψτε ιστοτόπους των μουσείων
 - ✓ της Ελλάδας (Εθνικό Αρχαιολογικό, Μουσείο Ακρόπολης, Βυζαντινό, Αρχαιολογικό Θεσσαλονίκης, Βυζαντινό Θεσσαλονίκης ή άλλων),
 - ✓ της Ιταλίας (της Ρώμης, της Φλωρεντίας ή άλλων),

- ✓ της Μεγάλης Βρετανίας (Βρετανικό, Φυσικής Ιστορίας ή άλλων),
- ✓ της Γαλλίας (Λούβρο ή άλλο),
- ✓ της Ισπανίας (Πράντο ή άλλο),
- ✓ της Γερμανίας (Βερολίνου ή άλλο),
- ✓ της Ρωσίας (Ερμιτάζ ή άλλο),
- ✓ της Αιγύπτου (Γκίζας ή άλλο),
- ✓ των ΗΠΑ (Μητροπολιτικό Νέας Υόρκης ή άλλο).

2) Επιλέξτε ένα από τα πιο μεγάλα ή τα πιο γνωστά και μελετήστε τους ιστοτόπους τους, προκειμένου να κατανοήσετε:

- α) τη δομή και την οργάνωσή τους,
- β) το εύρος του πλούτου τους,
- γ) τον τρόπο παρουσίασής τους στο κοινό,
- δ) τις μόνιμες και τις περιοδικές εκθέσεις των μουσείων.
- ε) (Προαιρετικά) Ερωτήματα σχετικά με τις ιστοσελίδες:

- Τι χρώμα είναι η αρχική σελίδα (έχει άραγε κάποιο συμβολισμό);
- Τι εικονίζει η αρχική σελίδα;
- Υπάρχουν υπερσυνδέσεις και για πού;

3) Δημιουργήστε στο Facebook ομάδα με θέμα «Μουσείο κι εμείς» και αναρτήστε εκεί:

- Κείμενο σε Επεξεργαστή Κειμένου και/ή αρχείο Παρουσίασης με υπερδεσμούς και
- φωτογραφίες των χαρακτηριστικότερων έργων του μουσείου που μελετήσατε.

4) Ετοιμαστείτε να παρουσιάσετε την τελική σας εργασία σε ένα αρχείο Παρουσίασης το οποίο θα στείλετε στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο του δασκάλου σας και θα το φέρετε στην τάξη σε αποθηκευτικό μέσο.

2^ο δίωρο: (Σε ολομέλεια)

1) Βιντεοσκοπούμε τις απόψεις 5-10 μαθητών/μαθητριών για τη σχέση τους με τα μουσεία (οι μαθητές έχουν προετοιμαστεί από την προηγούμενη ώρα ότι θα γίνει βιντεοσκόπηση. Στη σκηνοθετική επιμέλεια, που θα αναλάβει μαθητής/μαθήτρια, αποφεύγεται η παρουσίαση προσώπων. Με την εργασία αυτήν επιδιώκω να καλλιεργήσουν οι μαθητές την ικανότητα προφορικής έκφρασης ενώπιον διευρυμένου ακροατηρίου, όπως είναι οι θεατές της βιντεοσκόπησης.)

2) Παρουσίαση των εργασιών των ομάδων από τα αποθηκευτικά μέσα ή το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο τις οποίες έχουν φέρει έτοιμες και περιήγηση-παρουσίαση στις ομάδες του Facebook. Κάθε ομάδα παρουσιάζει στην ολομέλεια τη δουλειά της έχοντας καταναίμει ρόλους μεταξύ των μελών της.

3) Κάθε ομάδα αναλαμβάνει να σκεφτεί και να κρατήσει σημειώσεις για ένα μικρό θεματικό μουσείο που θα μπορούσε να ιδρυθεί στην περιοχή των μαθητών με βάση το ιστορικό, το πολιτισμικό και το φυσικό περιβάλλον της περιοχής.

Εργασία για το σπίτι: Παραγωγή λόγου: Όταν ο Πτολεμαίος ίδρυσε στην Αλεξάνδρεια το πρώτο Μουσείο (το Μουσείον), αποσκοπούσε στην καλλιέργεια των τεχνών και στην προαγωγή των επιστημών. Στους αιώνες που πέρασαν τα μουσεία εξελίχτηκαν σε πολυτελείς χώρους έκθεσης κυρίως σπουδαίων πολιτιστικών μνημείων. Μόλις στον εικοστό αιώνα ξανασκεφτήκαμε ουσιαστικά την έννοια του μουσείου. Συνθέστε μια ομιλία για την ημερίδα του σχολείου σας «Το μουσείο κι εμείς», στην οποία να παρουσιάζετε αιτιολογώντας ταυτόχρονα την προσωπική σας σχέση με τα μουσεία και τις σκέψεις σας για μια νέα πολιτική επαφής και επικοινωνίας των μουσείων με το κοινό. (500-600 λέξεις)

3^ο δώρο: (Σε ολομέλεια)

Στη διάρκεια του τρίτου δώρου θα επιχειρηθεί μια ανανοηματοδότηση της έννοιας «Μουσείο».

1η ώρα 3ου διώρου

Χωρίζεται η τάξη σε 5 ομάδες που καταπιάνονται με τη δημιουργία:

- μουσείου μουσικής, ελληνικής και ξένης
- μουσείου γεύσεων και κουζίνας, τοπικής, ελληνικής και ξένης
- μουσείου ενδυμασίας
- μουσείου γλωσσών
- μουσείου θρησκειών.

Δίνω το κοινό Φύλλο Εργασίας:

Φύλλο εργασίας για όλες τις ομάδες

1) Αναζητήστε στο διαδίκτυο μουσεία (ή και ιστοσελίδες) της κατηγορίας που αναλάβετε και δημιουργήστε στο Facebook μια ανάλογη σελίδα προσαρτώντας υπερδεσμούς από περισσότερες κατά το δυνατόν περιοχέςQ

α) της Ελλάδας,

β) άλλων χωρών, γειτονικών και μακρινών.

2) Προσθέστε για τα 2-3 πιο ενδιαφέροντα κάποιες πληροφορίες για τα εκθέματά τους, για τον χώρο του μουσείου και την επισκεψιμότητα που έχει. Το προϊόν της έρευνας και της εργασίας σας θα αναρτηθεί στην ομάδα που δημιουργήθηκε στο Facebook.

2^η ώρα 3^{ου} τριώρου

1) Κατά τη δεύτερη ώρα του τρίτου διώρου παρουσιάζεται στην ολομέλεια η εργασία κάθε ομάδας από την προηγούμενη ώρα.

2) Ακολούθως πάλι σε ολομέλεια συζητιούνται οι προτάσεις των ομάδων για το μικρό θεματικό μουσείο από το 2^ο δώρο και καταλήγουν στο θέμα του μουσείου που θα επιλεγεί τελικά και στην οργάνωσή του.

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1ο Φύλλο Εργασίας (κοινό για όλες τις ομάδες)

Μουσεία και μνημεία

Α) Απαντήστε σύντομα με τη βοήθεια των σημειώσεων από την προηγούμενη ώρα και προσθέτοντας ως ομάδα απαντήσεις στις ερωτήσεις που ακολουθούν:

- 1) Πώς σχετίζονται τα μουσεία και τα μνημεία;
 - 2) Ποια θεωρούνται μνημεία;
 - 3) Πού συναντάμε τα μνημεία;
 - 4) Τι αλλάζει, αν ένα μνημείο τοποθετηθεί στο μουσείο;
 - 5) Ποιοι διαμεσολαβούν ανάμεσα στον νέο/νέα και το μουσείο;
 - 6) Πώς οι τυχόν διαμεσολαβητές επηρεάζουν τη σχέση των νέων με τα μουσεία;
- Β) Συνθέστε σε 2 παραγράφους ομιλίας προς τους συμμαθητές σας τις απαντήσεις της ομάδας, προσπαθώντας οι παράγραφοι που θα παραγάγετε να έχουν η καθεμιά νοηματική ενότητα.
- (Οι ομάδες μπορούν να χωριστούν σε υποομάδες και να διαχειριστούν λιγότερα ερωτήματα, αν υπάρχει πρόβλημα χρόνου.)

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

α) Σε μια πιο συμβατική και συντηρητική ως προς τον διατιθέμενο χρόνο εκδοχή, θα μπορούσε να περιοριστεί το σενάριο στις τέσσερις ώρες αφαιρώντας το τελευταίο δίωρο. Σε αυτήν την περίπτωση όμως το σενάριο χάνει κάθε νέο, καινοτόμο χαρακτηριστικό και επιστρέφει στην παλαιά, παραδοσιακή και συντηρητική μορφή διδασκαλίας, την προσανατολισμένη αμιγώς στις εξεταστικές ανάγκες.

β) Προς την αντίθετη κατεύθυνση κινείται η δεύτερη εκδοχή, που στοχεύει στον κριτικό κυρίως και δευτερευόντως στον ψηφιακό γραμματισμό. Το 2003 το Βρετανικό Μουσείο διοργάνωσε μια σημαντική έκθεση που αποσκοπούσε στον τρόπο αντιμετώπισης από τους διαφορετικούς λαούς του πόνου, της αρρώστιας, του θανάτου. Η έκθεση ονομαζόταν [living and dying](#). Ήταν η πρώτη από μια σειρά εκθέσεων του Βρετανικού Μουσείου που θα παρουσιαζόταν το πώς οι άνθρωποι - ανεξάρτητα από την προέλευσή τους- αντιμετωπίζουν ποικίλα θέματα. Εδώ θα μπορούσαν να δοθούν για επεξεργασία θέματα όπως:

- Γιατί οργανώνεται μια έκθεση;
- Πώς παρουσιάζονται τα εκθέματα;
- Τι σχέση έχει αυτό με το εδώ και το τώρα;
- Για ποιους λόγους ή σκοπούς δημιουργούνται μουσεία ή οργανώνονται περιοδικές εκθέσεις;
- Είναι αυτοί οι λόγοι/σκοποί σταθεροί ή αλλάζουν ανάλογα με την εποχή ή με τις συγκυρίες;
- Αν αλλάζουν, γιατί αλλάζουν;
- Τι θεωρείται άξιο να μπει σε ένα μουσείο;
- Υπάρχουν σταθερά κοινά κριτήρια σε όλους τους τόπους και τις εποχές;
- Αν δεν είναι σταθερά τα κριτήρια, πώς αυτό εξηγείται;

γ) Μια τρίτη εκδοχή στηριγμένη και στα ερωτήματα της δεύτερης μετατρέπει το σενάριο σε διαθεματικό. Είναι δυνατό να δοθεί η οδηγία, όσον αφορά τη μελέτη

των μουσείων μέσω διαδικτύου, να συγκεντρώνουν οι ομάδες, μεταξύ των άλλων, και πληροφορίες για την ιστορία του μουσείου, όπως π.χ. πότε ιδρύθηκε, τι περιλάμβανε τότε, πότε προστέθηκαν διαφορετικές πτέρυγες και ποιες. (Με αυτό το σκεπτικό το σενάριο εξελίσσεται σε project). Θα ενδιέφερε επίσης να ερευνήσουν τα παιδιά πότε εμφανίζονται τα αρχαιολογικά μουσεία στην Ελλάδα, πότε τα λαογραφικά, πότε τα φυσικού κόσμου -ορυκτολογίας, ζωολογίας, φυτολογίας-, πότε τα θεματικά κτλ.)

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

-

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Κουλαϊδής, Β. 2007. *Σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις για την ανάπτυξη Κριτικής-Δημιουργικής Σκέψης*. Αθήνα: ΟΕΠΕΚ.
- Κουτσογιάννης, Δ. 2012. Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32^{ης} συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας, του Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών.
- Koutsogiannis, D. 2011. ICTs and language teaching: the missing third circle. In G. Stickel & T. Váradi (eds.), *Language, Languages and New Technologies. ICT in the Service of Languages*. Frankfurt am Main (and others): Peter Lang Verlag. 43-59.
- Ματσαγγούρας, Ηλ. 2012. *Η διαθεματικότητα στη σχολική γνώση. Εννοιοκεντρική Αναπλαισίωση και Σχέδια Εργασίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.